



ครูนักวาดการ์ตูน

ตอน ไปร่วมเดินขบวน

ไพบุลย์ พันธุ์เมือง

ผมเรียนปริญญาตรีหลักสูตร 2 ปี เพราะใช้วุฒิ วาดเขียนเอกซึ่งเทียบเท่า อนุปริญญา ในปี พ.ศ. 2518-2519 ที่ในมหาวิทยาลัยยังกระหึ่มก้องไปด้วยเสียงเพลง คนกับควายไถนาประชาควาย.. เป็บข้าวทุกคราวคำ จงสูเจ้าเป็นอาจันต์... เขาตายที่ชายป่าเลือดแดงทาดินเข็ญ... และเพลงอะไร ต่อมิอะไรของวงคาราวาน จนแม้ผมจะมีได้ตั้งใจ ก็พลอยจดจำเนื้อเพลงได้หลายเพลง...

วันหนึ่งผมและเพื่อนนักศึกษาวิชาเอกศิลปะกำลังนั่งบ้ายืนบ้ายกันอยู่ที่ใต้เงาสนริมสระน้ำสีเขียวซึ่งเราเรียกกันว่า สระมรกต ในสระมีปลา มีเต้าอาศัยเรากำลังจะเข้าเรียนตามปกติ แต่เสียงเพลง “เขาตายที่ชายป่า...” ที่เปิดมาตามสาย มาคอยดังรบกวนอยู่ที่ตู้ลำโพง ตรงช่องลมหน้าห้องเรียน

“ประท้วงแม้เรื่องอะไรอีกล่ะ” เสียงเพื่อนเรียนร่วมห้องศิลปะคนหนึ่งของผมตะโกนด่า

“ก็เรื่องเดิม ๆ นั่นแหละ ผู้นำชาวนาถูกฆ่าตาย รัฐบาลเพิกเฉย” เสียงอีกคนหนึ่งบอก

“กูจะมาเรียนหนังสือไว้! กูไม่ได้มาเพื่อจะประท้วงกับใคร!” เสียงเพื่อนนักศึกษาศิลปะของผมอีกคนหนึ่งตะโกนขึ้น แล้วก็ป็นขึ้นไปตัดสายลำโพงที่ติดไว้ได้ก้นสาดของตึก จากนั้นก็ชวนกันเข้าห้องเรียน

และเชิญอาจารย์จากห้องชั้นลอยลงมาสอน

สักครูก็มีนักศึกษาในองค์การนิสิตฯ มาเดิน ๆ ดูแล้วก็ต่อสายเข้าไปใหม่ เสียงเพลงพร้อมเสียงพูดปลุกปั่นก็ดังมาอีก พวกเราก็เรียนไม่ได้ ต้องพากันออกจากห้องเรียนคนละทิศละทาง ตามอัธยาศัย

ผมกับเพื่อนนักศึกษาศิลปะคนหนึ่ง (คุณสนาน พลับนิทย์) เดินผ่านข้างหอประชุมจะไปกินอาหารที่โรงอาหาร ซึ่งอยู่เยื้อง ๆ หลังหอประชุม แต่ไหน ๆ ก็เดินผ่านแล้วลองไปฟังเขาหน่อย ว่าเขาว่าอะไรกัน เราไปยืนดูในตอนที่มีนิสิตนักศึกษาซึ่งท่าทางบ่งบอกว่าเป็นลูกผู้ดีมีเงิน (ดูจากหน้าตา) เขาขออนุญาตขึ้นไปพูด แบบที่นักศึกษาอีกส่วนหนึ่งที่มาเรียนที่ไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับการเมือง เขาพูดว่า...

“ผมจะไม่ว่าอะไร ถ้าใครจะจัดชุมนุมหรือประท้วงในเรื่องใด ๆ แต่คนที่เขามาเรียนและอยากจะได้เรียน ก็ควรจะให้เขาได้เรียน ทำไมต้องมาส่งเสียงรบกวนและขัดขวางไม่ให้เราเรียน การกระทำอย่างนี้ถือว่าปิดกั้นสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่นใช่หรือไม่”

ปรากฏว่าเขาถูกให้ออก จนไม่อาจจะได้พูดต่อ ต้องยืนนิ่งรอจังหวะ นายกองค์การนิสิตจึงขอเอาไมโครโฟนไปพูด เขาแถลงยืดยาวที่ผมพอจะจับใจความได้ว่า

“ถ้าพวกเรานิสิตนักศึกษาไม่ช่วยเหลือสังคม เราหวังให้ใครช่วย จะพึ่งราชการยังไม่มีหนทาง แล้วพอพวกเราแต่ละคนจบออกไปทำงาน เราก็จะไปถูกบีบรัดด้วยกฎ ระบบระเบียบของราชการ ระบบของบริษัท ห้างร้าน... เราไม่มีหมู่พวกที่เป็นกลุ่มก้อน ถึงตอนนั้นแม้ไม่เห็นแก่ตัวก็เหมือนเห็นแก่ตัว เพราะไร้พลังที่จะไปต่อสู้กับความอยุติธรรม ตอนนี้อะไรทุกคนกำลังเรียน มีเพื่อนนิสิต นักศึกษามากมายหลายมหาวิทยาลัย เป็นช่วงโอกาสที่ดีที่สุดที่จะเราได้ช่วยเหลือสังคม สังคมต่อไปเป็นสังคมของคนรุ่นเรา สังคมต่อไปจะดีหรือชั่ว จะเป็นเผด็จการหรือประชาธิปไตย คนรุ่นเราแน่แหละที่จะต้องสร้างพื้นฐานไว้...”

If we the students ignore saving the society, then who else will do? It is hopelessness to ask for government's help. When we graduate and go to work, we will be forced to follow the rules and regulations of the company or government. We cannot gather as a companion group. When that time comes, even though we are not selfish, it will look like we do, because we do not have the power to fight against the injustice. Now, all of us are studying and we have made friends from various universities. This is the best chance to serve the society. We own the next society. Whether It will be a good, bad, democratic, or dictatorship society, our generation will be the one to generate this standard.



และว่า “ที่ประเทศของเราเหลวแหลก บริหารไม่ได้เรื่อง เกิดความแตกต่างระหว่างชนชั้น ชนชั้นนำอยู่ดีกินดีแถมกดขี่คนชั้นล่าง ข้าราชการวางตัวเป็นนายประชาชน ชาวบ้านเดือดร้อนเพราะถูกคนสองพวกนี้คอยกดขี่ ข่มเหง ทำไมพวกเราไม่คิดแก้คำตอบง่าย ๆ คือมันแก้ไม่ได้ ที่ไม่ได้เพราะเราไม่มีพรรคพวก ไม่มีคนที่จะเป็นตัวแทนของเรา เพราะพวกเราเองพอเรียนจบไปเราก็เป็นแบบตัวใครตัวมัน บางคนไปสอบบรรจุเป็นข้าราชการ บางคนไปเป็นพนักงานบริษัท ใครที่ไปทำงานแล้วได้ตำแหน่งดี ๆ ที่สามารถพอที่จะกดขี่คนอื่นได้เราก็ไปกดขี่คนอื่นต่อ ทำให้คนดี ๆ ที่คิดจะแก้ปัญหาเรื่องนี้ไม่มี หรือมีก็คิดอยู่ไม่กี่คนมันทำอะไรไม่ได้...”

เขาหยุดเว้นระยะก่อนพูดต่อ “แต่ตอนนี้พวกเรามาเป็นนิสิตนักศึกษา ลองคิดดูว่าทั้งประเทศมีจำนวนนักศึกษาที่แสนคน ถ้าเรามารวมพลังกันคิดแก้ปัญหาให้บ้านเมือง ทำไมเราจะแก้ไม่ได้ มันจึงเป็นโอกาสเดียวเท่านั้นที่เราจะเปลี่ยนแปลงประเทศ เปลี่ยนแปลงระบบจากที่รุ่นลุงป้า น้าอา พ่อแม่ เราต่างกดขี่คนอื่นและได้รับการกดขี่ต่อ ๆ กันลงมา...

เพราะในปีที่สองที่ผมมาเรียน
นิสิตนักศึกษาจาก มศว.ป. พอเดินถึงบริเวณสยามสแควร์
หน้าศูนย์การค้าเซ็นทรัล ชิดลมก็ถูกกลุ่มกระทิงแดงปาระเบิดใส่
นิสิตนักศึกษาบาดเจ็บและตาย (จำไม่ได้ว่ากี่คน)
แต่ผมเองต่อจากนั้นพอมหาวิทยาลัยปิด ผมก็กลับมาอนอยู่บ้านภรรยา
ที่อำเภอปะทิว ชุมพร เสียทุกครั้งไป
(เรื่องไรจะไปเสี่ยงตาย)

“หรือพวกเราจะยังเห็นว่า การกดขี่ ความไม่ยุติธรรมในการดำเนินชีวิต ในการไปติดต่อราชการของประชาชนที่ผ่าน ๆ มา ขนาดไปยื่นทำบัตรประชาชน ไปขอคัดสำเนาทะเบียนบ้าน บางที่ใช้เวลาเป็นวัน หรือนานกว่านั้น ลำบากไม่พอยังพูดจาข่มขู่เราอีก เรายังยินดีที่จะให้ประเทศเราเป็นเช่นนี้ อยู่ตลอดไปอย่างนั้นหรือ และวันนี้พวกเรามีพลัง หากเราวมกันทุก ๆ มหาวิทยาลัย พวกเราจะมีเป็นแสนเป็นล้าน ไม่มีใครมากดขี่เราได้ เราจะไม่ลองทำเลยหรือ ในเมื่ออนาคตของประเทศชาติคือคนรุ่นเรา...หรือใครเห็นว่าทุกอย่างมันดีอยู่แล้ว แล้วเราก็อยากจะออกไปเป็นเช่นนั้น คือ แบบว่าเรามีการศึกษา เรามีโอกาส เราสามารถใช้ปัญญาความรู้ที่จะไปเอาเปรียบและกดขี่คนอื่นได้ แล้วเราก็สุขสบายกันไป จะเอาอย่างนั้นหรือ ทำไมไม่คิดบ้างว่า แล้วถ้าเราจบออกไปแต่พวกเราไม่ได้ไปเป็นข้าราชการ ไม่ได้เป็นเจ้านายเป็นใหญ่เป็นโต ไม่ได้เป็นหัวหน้า ไม่ได้เป็นคนรวย ที่มีอำนาจต่อรองกับพวกข้าราชการ เราออกไปเป็นแค่ประชาชนคนธรรมดา แล้วเราก็ดินเซากดขี่เหมือนที่ชาวบ้านตาสีตาสา พ่อแม่ ลุงป้า น้ำอาเราได้รับอยู่ในปัจจุบัน...”

นายกองค์การนิสิตพูดจบ นักศึกษาคนนั้น (ผมรู้สึกเหมือนจะเป็นคนได้ แถว ๆ ตะกั่วปาเป็นคนเพื่อสายจีน) ที่ขึ้นไปพูดรีบเดินลงจากเวทีด้วยหน้าตาและกิริยาที่บอกว่าอับอายมาก ๆ มีคนปรบมือให้นายกองค์การนิสิตนักศึกษาห้องห้องประชุมใหญ่ ผมฟังแล้วเอาด้วยทันที

นอกจากจะเห็นด้วย พอเขาขอเรียไรเงินเป็นค่าอาหาร ข้าวห่อ และน้ำ สำหรับผู้ที่จะไปเดินขบวน และไปชุมนุมที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผมควักบริจาคไปทันที 100 บาท เขาขอคนละ 10 บาท 20 บาท แต่ผมถือว่ามีเงินจากที่เขียนนิยายภาพการ์ตูนขาย ผมจึงควักให้ไป แล้วก็ยังคงปลงใจไปร่วมเดินขบวนกับเขาด้วย

เพราะองค์การนิสิตนักศึกษาเข้ารถบัสคันใหญ่มา 2 คัน แถมรถสองแถวอีกหลายคัน เขาบอกว่าเราจะนั่งรถบัสกันไป ทั้งในรถบัสและรถสองแถว จึงได้ยินแต่เสียงเพลงคนกับควายดังกระหึ่ม

แต่ที่ไหนได้ คณะนักศึกษาที่ไปจากมหาวิทยาลัยของผม คงจะไปกันน้อยเกินไป คณะของเราจึงไปถ้ายรถให้ทุกคนลงที่ มศว.ปทุมวัน ก่อนอื่นให้พวกเราเข้าไปนั่งประชุมกันในหอประชุมใหญ่ที่นั่น

ก่อนเดินทางต่อ ทว่านักศึกษาที่ ม.ปทุมวันก็มีแค่
โหรงเหรง ประมาณ 100 คนเห็นจะได้ ขณะที่
ส่วนใหญ่ยังเดินเดินมาไม่สนใจเรา บางพวกยัง
เตะฟุตบอลอยู่ในสนาม ส่วนเราที่มาจาก มศว.ป.ไป
นั่งฟังประธานนิสิตนักศึกษาที่นั่นพูดอยู่อีกร่วม
ชั่วโมง จึงสมทบกับนิสิตนักศึกษาที่นั่นเดินออกจาก
ม.ปทุมวันชักแถวกันไปที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผมขาไม่ดี ไม่เคยเดินไกลเกินกว่า 1 กิโลเมตร
เพราะแค่ 500 เมตร ขาผมก็ปวดเมื่อยแย่แล้ว
แต่วันนั้นผมกลับเดินกับเขา ด้านหลังผมมีรถยนต์
สองแถวเล็กที่องค์กรนิสิตนักศึกษาเช่ามา สำหรับ
ติดตั้งเครื่องขยายเสียงแล่นช้า ๆ ตามหลังปิดท้าย
ขบวน และมีสาวสวย ‘ดาวมหา’ลัย’ เดินนำหน้ารถ
อยู่ข้างหลังผมตามมาอีกที เธอเดินตามหลังขบวน
พร้อมกับใช้ไมโครโฟนพูดบอกกล่าว เพื่อให้ชาวบ้าน
ร้านตลาดที่อยู่สองข้างทางรู้และเข้าใจ ว่าเรากำลัง
ทำอะไรและจะไปที่ไหน เพื่ออะไร...

ยังดีที่ว่า การเดินขบวนของพวกเราในวันนั้น
มีรถฉลามบกของของตำรวจ จี้ตูดตามท้ายขบวน
มาด้วย นัยว่าเพื่อช่วยรักษาความปลอดภัย เพื่อจะ
มีฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย (กระต๊องแดง) ขว้างระเบิดใส่

ส่วนผมก็ไม่ได้ตั้งใจจะมาเดินนำหน้าดาว
มหาวิทยาลัย แต่เพราะผมเดินไม่ค่อยไหว และเดิน
ช้าจึงตกหลัง หลายครั้งที่ผมทำท่าจะหนีไปขึ้น
แท็กซี่ แต่ทุกครั้งที่ผมหันกลับไปดาวมหา’ลัยก็ยิ้ม
ให้และพูดว่า

“มาขึ้นรถดีกว่าพี่... พี่ไปขึ้นรถเถอะอย่าเดินเลย”
เธอคงเห็นใจและเห็นอาการเหนื่อยล้า ที่ขาแทบจะ
ยกไม่ขึ้น อันที่จริงผมจะไปขึ้นรถที่แล่นปิดท้าย
ขบวนนั้นก็ได้ เพราะเขามองเห็นแล้วว่า ผมนั้นอยู่
ในสภาพเช่นใด แต่ผมกลัวเสียศักดิ์ศรีหรือกลัว
อะไรในตอนนั้น ผมก็ไม่รู้เหมือนกันจึงทนเดินต่อไป
จนเข้าไปในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์...

วันนั้นผมเดินจนเท้าบวมปวดระบม ขาทั้งสอง
ข้างปวดเมื่อย และหัวรองเท้าหนังคัสซูขาดเป็นรู
ระยะทางจาก มหาวิทยาลัยปทุมวัน ถึงมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ จนบัดนี้ผมยังไม่รู้ว่าระยะทางกี่
กิโลเมตร

เมื่อถึงจุดหมาย ผมไปนั่งอยู่ในสนามข้างถัง
ประปาในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นจังหวะเดียวกับ
ที่ผู้คนสุรุ่ย แซ่ด่าน นักปฏิวัติประชาชนคนดังมา
พูด พูดไปก็มีคนปรบมือ ผมรู้จักคุณสุรุ่ย แซ่ด่าน
แบบผิวเผิน ตอนที่เขาไปตั้งร้านจำหน่ายและซ่อม
วิทยุทรานซิสเตอร์ อยู่ที่ถนนมนตรี อำเภอดงตาล
ตรงปากซอยเข้าบ้านกระท่อม ของอ.ปารภ สุขเจริญ
พี่ชายภรรยาของผม ผมเดินไปเดินมาอยู่ในสนาม
หน้ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จากป้ายสองโม่ง
กว่า ๆ ถึงทุ่มเศฯ ๆ จึงตัดสินใจนั่งรถเมล์กลับไป
นอนพักผ่อน แก้อาการปวดเมื่อย ที่หอพักหลัง
มศว.ป. ซึ่งขาแข้งของผมปวดเมื่อยจนเดินแทบไม่
ได้ไป 3 วัน

และจากวันนั้นเมื่อเขาเดินขบวนหรือชุมนุมกัน
ผมก็จะเฝ้ากับเขาแค้นนั่งรถเมล์ไปร่วมฟัง และไป
แล้วก็ไม่อยู่จนตลอดงาน พอเหนื่อยล้าหรือหิว
ผมจะกลับไปนอน นั่นคือคุณสมบัติที่ทำให้ผม
ได้อยู่ตลอดรอดชีวิตมาได้

เพราะในปีที่สองที่ผมมาเรียน นิสิตนักศึกษา
จาก มศว.ป.พอเดินถึงบริเวณสยามสแควร์ หน้า
ศูนย์การค้าเซ็นทรัล ซิดลมก็ถูกรถกลุ่มกระต๊องแดงปา
ระเบิดใส่ นิสิตนักศึกษาบาดเจ็บและตาย (จำไม่ได้
ว่ากี่คน) แต่ผมเองต่อจากนั้นพอมหาวิทยาลัยปิด
ผมก็กลับมานอนอยู่บ้านภรรยาที่อำเภอดงตาล ชุมพร
เสียทุกครั้งไป (เรื่องอะไรจะไปเสี่ยงตาย) ■

(โปรดอ่านต่อฉบับหน้า)